

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2450
 Izdaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceni / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Naša uprava in zakonodaja

MISLI K GOVOROM ČLANOV KRALJEVSKE VLADE.

Zgodovinski razvoj posameznih jugoslovanskih pokrajin, ki tvorijo sedaj kraljevino Jugoslavijo, je bil zelo različen. Docela drugačni so bili gospodarski, kulturni, socialni in politični upli, ki so izoblikovali prebivalstvo Slovenije, kakor oni, ki so ustvarili n. pr. sedanje stanje v Črni gori ali Južni Srbiji. Pa tudi med Hrvaško in Bosno, Dalmacijo in Vojvodino itd. so pretekla stoletja ustvarila velike razlike, ki se kljub vsej močni volji in težnji po izenačenju ne dajo kar enkrat odstraniti. Mentaliteta prebivalstva, upravna praksa, kulturna orientacija, gospodarska struktura, vse to so stvari, ki so globoko zakoreninjene v zemlji, krvi in srcih. Zato je popolnoma razumljivo, da je treba z njimi računati, če nečemo škodovati posameznim skupinam in celoti.

Državniki, ki so vodili usodo naše mlade države pred 6. januarjem l. 1929., so na vse to dosti premalo mislili, še manj pa mislija okostenela birokracija, ki se je borila le za svoje pravice, ne upoštevajoč interese resničnega, živega življenja. Posledice so se morale pokazati prej ali slej in so se zares tudi pokazale. Razni zakoni, ki so bili v eni pokrajini izvedljivi, so bili v drugi brez haska, in če so eni koristili, so drugi včasih naravnost škodovali. Spominimo se samo največjih: zakona o žitnem režimu, o obrestni meri, o zaščiti kmetov itd. Prvi je koristil morda delu vojvodinskega, srbskega in srbskega prebivalstva, škodoval pa je ostalim pokrajinam. Zakon o obrestni meri, ki je hotel preskrbeti poljedelcu cenejši kredit, bi dosegel v Sloveniji, če bi se striktno izvajal, docela nasprotni efekt, kredit bi še podražil. Isto velja za razne druge zakone. In potrebni so bili številni praktični primeri, da se je vsa javnost, odgovorna in neodgovorna, prepračila, da se mora na upravo temeljito reformirati. Tako je postalo vprašanje upravne decentralizacije naš najvažnejši in najnujnejši problem.

Pred tedni je ministrski predsednik g. dr. Milan Srškič v svojem velikem in pomembnem govoru odkrito povedal, da je že skrajni čas, da se prične naša uprava reformirati v smislu decentralizacije, in isto je potrdil na svojem ljubljanskem

shodu tudi minister g. dr. Albert Kramer. Prav tako so pa bile pomembne tudi besede trgovskega ministra g. Ivana Mohoriča, izrečene na zborovanju slovenskih trgovcev v veliki dvorani pivovarne »Union« o priliki »Mariborskega tedna«. Gospod minister Ivan Mohorič je šel morda še korak dalje in je povedal, da ni potrebna decentralizacije samo uprava, ampak vsaj deloma tudi zakonodaja. Oni zakoni, ki se izdajajo za vse državno področje, pa se ne dajo povsod enako uspešno izvesti v praksi, se morajo spremeniti v okvirne. Taki okvirni zakoni bi dajali upravi, zlasti banovinom, možnost prirobovanja po lokalnih potrebah, seveda v mejah v njih določenega minimuma ter maksimuma. Tako bi se najlažje izognili vsem neprilikam, ki sicer nastajajo tu ali tam.

To spoznanje in zagotovilo, da se naša vlada resno in z verno ukvarja s temi velikimi načrti, nas mora navditi z zadovoljstvom in upanjem v boljšo bodočnost. Dokazuje nam, da se hočejo popraviti napake prejšnjih, zlasti prvih vojnih let, ko se je hotelo čez drn in strn za teorijo, ki je bila kot teorija morda lepa in idealna, kot praksa pa v taki meri in obliki neizvedljiva in kvarna. Življenje je živ organizem, ki se ne da oblikovati po kalupih, ampak se mora razvijati tako, da doseže svoj smoter. Z decentralizacijo javne uprave in z okvirnimi zakoni povsod tam, kjer so neobhodno potrebni, se bodo ustvarili v naši državi novi zdravi temelji za bodoči razvoj posameznih pokrajin in celote. Prebivalstvo ne bo več nezadovoljno z raznimi odredbami, ki so bile nepotrebne ali neumestne, uvidelo bo, da se upošteva njegove želje in težnje, zato se bo s podvojeno voljo in ljubeznijo lotilo svojega dela. Pokrajinam bo dana možnost nemotene razvoja in rasti iz trdnih starih temeljev, ki se ne dajo spremeniti, ker jih je ustvarila že narava sama, ali pa doba dolgih stoletij.

S tem bo močno okrepljena državljanska zavest, povečana bo ljubezen do skupnosti in volje do dograditve tiste enotne, velike in bogate Jugoslavije, ki so si jo želeli in si jo še vedno žele vsi pravi rodoljubi in patrioti!

Angleški glas o nemških zahtevah

»TIMES« PROTI ZAHTEVAM BERLINSKE VLADE ZA ENAKOPRAVNOST NEMČIJE PRI OBOROŽEVANJU.

LONDON, 6. septembra. »Times« v uvodniku razpravlja o nemški zahtevi za enakopravnost v oboroževanju in pravi, da je popolnoma naravno, da bo ta nemška zahteva naletela na nerazpoloženje Francije, Poljske in drugih držav. Oziraje se na dejstvo, da se nemški sosede nikoli niso mogli prepričati, da je stari duh agresivnega militarizma v Nemčiji mrt, opozarjajo »Times« na vojaški pregled »Jeklenih čelad«, ki je bil v nedeljo na kraju, kjer so le poprej vedno bili cesarski pregledi nemške armade. Nedeljski pregled »čeladarjev« je bil pod pokroviteljstvom nemške vlade, prisostvoval mu je bivši kronprinc in ostali člani druskega kraljevskega doma.

»Times« dalje piše, da je Ženeva nedvomno mesto, kjer bo končna razprava o nemški zahtevi in bo padla končna odločitev ter se vprašuje, če ni še pre zgodaj, da bi se že sedaj določila smer politike, ki bo morala poslušati in reševati nemške zahteve. Na vsak način bo treba poiskati neko srednjo smer. Nemška zahteva se mora rešiti v duhu in

praksi pakta splošnega zaupanja. O nemški zahtevi se bo verjetno razpravljalo na podlagi, da ni nobenega dvoma o nemški lojalnosti napram Društvu narodov in njegovim načelom. Ne bo pa Nemčiji ostal noben izgovor, če se bo poslužila kakšne nedovoljene akcije, ki bi mogla škodovati prizadevanju za splošno razorožitev sveta.

KRIZA V POLJSKI VLADI.

VARŠAVA, 6. septembra. Minister za promet in minister za finance sta podala ostavko.

KATASTROFA MADŽARSKIH LETALCEV.

BUDIMPEŠTA, 6. septembra. Znani madžarski letalec Karel Kaszala, ki je veljal v svetovni vojni kot eden najboljših in najhrabrejših avstroogrskih letalskih častnikov, je predvčerajšnjim padel z nekim športnim letalom iz velike višine na tla. Kaszala in njegov spremljevalec sta bila na mestu mrtva.

Konferenca v Stresi

OBAVLJENE FORMALNOSTI. — POSVETOVANJA. — PARIŠKI TISK O STRESI IN RAZDELITVI BIVŠE AVSTROOGRSKE.

STRESA, 6. septembra. Srednjeevropska finančna in gospodarska konferenca je bila otvorjena včeraj popoldne ob 15.30 v veliki dvorani hotela »Regina«. Navzoči so bili že delegati vseh držav. Otvoritvena seja je bila le formalnega značaja, a na njej se je določil tudi program dela. Otvoritveni govor je imel predsednik Georges Bonnet, prvi za njim je pa govoril zastopnik Italije. Po zaključitvi seje so bila razna posvetovanja predsedstva, komisij in delegacij, na katerih so se določile smernice nastopanja. Nadaljevanje seje se je pričelo danes ob 10. dopoldne z volitvijo tajnika. Za tajnika je bil izvoljen namestnik generalnega tajnika Društva narodov Čeh dr. Stranček.

PARIZ, 6. septembra. Pariški tisk se zelo obširno bavi s konferenco v Stresi in povdarja neizogibno potrebo, da se najde oblika za sodelovanje podonavskih držav v vseh finančnih in gospodarskih vprašanjih. Zadnja leta so pokazala, da je bilo porušenje velike gospodarske enote, kakršna je bila Avstroogrška, kvarno za nadaljnji razvoj. Narodom bivše dvojne monarhije naj bi se bila dala le narodna in politična samostojnost, v gospodarskem oziru pa naj bi bili ostali še nadalje medsebojno povezani. Listi izražajo nado, da se bo konferenca, ki naj uredi finančna in gospodarska vprašanja srednje Evrope, zaključila s pozitivnim uspehom.

Razvoj nemške politike

SEJA DRŽAVNEGA ZBORA SE NI DOLOČENA. — POGAJANJA ZA KOALICIJO HITLERJEVCV IN CENTRUMA.

BERLIN, 6. septembra. Parlamentarni položaj je v začetku tekočega tedna še vedno nejasen. Predsednik državnega zbora Gohring se je vrnil v Berlin, ni pa še določil dneva sklicanja prihodnje seje državnega zbora. V parlamentarnih krogih se domneva, da bo predsednik Gohring določil dan prihodnje seje šele koncem tekočega tedna, če bo poprej še predsedstvo

državnega zbora sprejeto pri predsedniku republike Hindenburgu. Na vsak način pa se državni zbor ta teden še ne bo sestel. Razgovori in pogajanja med narodnimi socialisti in centrumaši se bodo nadaljevali te dni, ko bo zaključen katoliški kongres v Essenu. Parlamentarna frakcija nemške nacionalne stranke bo sklicana k seji v četrtek.

Višek gospodarske krize prekoračen

PARIZ, 6. septembra. V zadnjem času se pojavljajo v gospodarskih krogih in sploh v javnosti optimistični nazori o trajanju gospodarske krize. Tako ugotavlja agencija »Reuter«, da se je pojavil v glavnih industrijskih državah, kakor so Amerika, Nemčija, Anglija, Belgija itd. viden preokret na bolje in se, ne samo v Evropi, ampak tudi v Ameriki, okrepljujejo tržne cene. Tudi po poročilih iz Ottawe se cene v Kanadi ne prestopajo dvigajo. Prav tako postaja živahnejše celotno gospodarstvo. To je nov dokaz, da je višek krize že prekoračen in se poraja med trgujočimi novo zaupanje. Enaka poročila prihajajo iz Zedinjenih držav. Po vsem tem se da sklepati, da je svetovna gospodarska kriza premagana in se bo položaj poslej polagomaboljšal. Tega mnenja so tudi Angleži, kar se vidi najbolj iz uspeha konvertiranja vojnih posojil.

Poljski glas proti Društvu narodov

VARŠAVA, 6. septembra. »Kurier Polski« objavlja v nekem članku, posvečenem sedanjemu mednarodnemu položaju, da je avtoriteta Društva narodov od dne do dne manjša. Če bi Poljska izstopila iz Društva narodov, bi odvrnila od sebe vsako odgovornost za vse, kar se bo v Ženevi zgodilo v prihodnjih treh letih.

USPEH LJUBLJANSKEGA VELESEJMA.

LJUBLJANA, 6. septembra. Po poročilu velesejskega urada je do včeraj posetilo prireditve »Ljubljana v jeseni« že okoli 30.000 ljudi. Prav tako ugodno se razvijajo tudi kupčije. Največje zanimanje je za kožuhovalne, poljedelske stroje in orodje.

Posledice poplave v Mandžuriji

MUKDEN, 6. septembra. Po objavljenem poročilu pomožne komisije mandžurske vlade gladije v Mandžuriji nad 1.000.000 oseb. Zaradi katastrofalnih poplav so ogromna ozemlja okrog Harbina, Cickarja in Taonana popolnoma uničena in opustošena. Škoda, ki jo je utrpela letošnja žetev, znaša nad polovico skupnega mandžurskega izvoza. Mandžurski ministrski predsednik namerava zaprositi za nujno pomoč pri vladah tujih držav.

NOVI PICCARDOVI NAČRTI.

MONAKOVO, 6. septembra. Profesor Piccard, ki se je mudil predvčerajšnjim v Monakovem, je novinarjem izjavil, da bo prihodnje leto organiziral tri velike stratosferske polete, in sicer v Arktiku, Antarktiku in neke ob ekvatorju. Sam ne bo več letel v stratosfero, ker je že prestar, temveč bo to prepustil mlajšim močem, ki jim bo pripravil vse potrebno za varen polet. Profesor Piccard pričakuje, da bo pri omenjenih treh poletih mogoče doseči višino 23.000 metrov.

VELIKO ANGLEŠKO NATRANJE POSOJILO.

LONDON, 6. septembra. Finančni minister bo prihodnje dni razpisal veliko notranje posojilo z znesku 400 milijonov funtov.

Nov zločin makedonstvujuščih.

SOFIJA, 6. septembra. Sinoči okoli 22. je bil izvršen atentat na voditelja zemljedelcev dr. Mihaela Pundeve. Štirje člani makedonske organizacije so ga napadli s samokresi in ga ustrelili. Pundeve je bil takoj mrtev, dočim so morilci pobegnili brez sledu. Značilno je, da je bil Pundeve ustreljen prav na istem mestu, kakor pred 12 leti njegov brat. Bil je že pred 2 mesecema obveščen, da so ga makedonstvujuščih obsodili na smrt.

Dnevne vesti

Grozna rodbinska tragedija na Pobrežju

ŽENA OSUMLJENA UMORA LASTNEGA MOŽA.

Včeraj popoldne okrog 16. so bili obveščeni tezenski orožniki, da leži na dvorišču svoje hiše v Zrkovski ulici na Pobrežju posestnik Franc Ranner mrtev. Orožniška patrulja se je podala takoj na označeno mesto, kjer je našla Rannerja ležečega na tleh v mlaki krvi z veliko zevajočo rano na levi strani vratu. Tudi po vsem ostalem telesu je imel večje zevajoče rane, iz katerih je brizgala kri v močnih curkih. Poleg nezvestnega posestnika je ležala okrvavljena velika sekira.

Orožniki so takoj nato zaslišali Rannerjevo ženo Antonijo, ki jim je v zmedeni besedah pripovedovala, da si je mož sam končal življenje. Po okolnostih sodeč pa orožniki tega niso mogli verjeti in so takoj zaslišali tudi bližnje sode, ki so izpovedali, da so malo prej slišali z Rannerjevega dvorišča oster prepir, kaj pa se je prav za prav med zakoncema zgodilo, ni videl nihče.

O krvavem dogodku je bila takoj telefonično obveščena mariborska reševalna postaja, ki je nemudoma odposlala na pomoč svoj rešilni avtomobil. Reševalci so pa ob prihodu ugotovili, da je Ranner že mrtev.

Pokojni posestnik Ranner je bil star 59 let in je bil že drugič oženjen. Iz prvega zakona ima dva otroka, druga žena Antonija pa mu je prinesla v zakon tudi dva. V začetku je pokojnik pridno gospodaril na svojem posestvu, kmalu pa so nastala v družini velika nesoglasja, ki so priterala Rannerja tako daleč, da se je, kakor pripoveduje njegova žena, vdal pijači in začel zanemarjati domače gospodarstvo. Družinski prepiri so postajali v zadnjem času vedno ostrejši in pogostejši ter sta se zakonca večkrat tudi dejansko spoprijela. Te neurejene družinske razmere so včeraj na tako grozen način povzročile obžalovanja vredno družinsko tragedijo, pod katere mučnim vtisom je vse prebivalstvo tamkajšnjega okraja.

Truplo je bilo po točnem ogledu in ugotovitvi dejanskega stanja prepeljana v mrtvašnico pobreškega pokopališča, kjer bo danes popoldne obducirano. Pogreb pokojnika bo jutri v sredo ob pol 16. iz mrtvašnice na pobreškem pokopališču.

Ženo, ki je osumljena umora lastnega moža, so orožniki odvedli v zapore tukajšnjega okrožnega sodišča.

Jubilej Ruške koče

VELIKA PLANINSKA IN NARODNA SLOVNOST NA POHORJU.

Tisočglava ljudska množica se je zbrala preteklo nedeljo okrog še vedno krepke seniorke pohorskih planinskih koč in domov — Ruške koče, da na svečan način in v iskrenem planinskem veselju proslavi nje 25. rojstni dan.

Po planinski maši, ki jo je bral tajnik Prosvetne zveze g. K a v č i č, je zbrane planince, med katerimi so bili tudi mestni župan g. dr. L i p o l d, predstojnik okrožnega sodišča g. dr. Ž i h e r, zastopniki podružnic SPD g. inž. J e l e n c za mariborsko, g. Ž u r a j za slovenjebistiško, g. K a v č i č za Aljažev klub, g. K r a m b e r g e r za Pohorski dom, ga. L i p o l d o v a za Počitniški dom kraljice Marije, g. P a r m a za Mariborski smučarski klub, urednik »Planinskega vestnika« ravnatelj g. dr. T o m i n š e k, lobniški župan g. Joško R o b n i k in frajhajski župan g. P o d k r i ž n i k, najprej prisrčno pozdravil predsednik Ruške podružnice SPD g. Davorin L e s j a k.

Slavnostni govor je imel znani pohorski »Tijek«, strokovni učitelj g. Ivan R o b n i k iz Maribora. V izbranih besedah je obrazložil kratek zgodovinski razvoj Ruške koče in njeno aktivnost. S 25-letnico Ruške koče, ki jo slavi naše planinstvo ob tej priliki, so združeni tudi razni drugi pomembni planinski jubileji, in sicer 20-letnica »Planinke«, 10-letnica Čandrove koče in pa žalostni spomin na Žigartov stolp, ki ga je zlobna roka narodnih nasprotnikov porušila v noči od 23. na 24. novembra l. 1904. V svojih izvajanjih je govornik popeljal poslušalce nazaj v dobo pred 25 leti in jim simbolično predstavil pohorskega Areha kot razum, Romanov studenček kot voljo in Ruško kočo kot srce, vse to troje združeno v enem pa predstavlja tip pravega, pristnega — Slovenca.

Za njim je povzel besedo mariborski mestni župan g. dr. L i p o l d, ki se je najprej zahvalil za pozdrave, nato pa se je v vznešenih besedah spominjal velikega idealizma in delavnosti Rušanov, ki so si stekli nevenljive zasluge za razvoj in napredek slovenskega planinstva. Za pozdrave so se zahvalili in čestitali k slavi nadalje še zastopnik mariborske podružnice g. inž. J e l e n c, slovenjebistiške g. Ž u r a j, Aljaževskega kluba g. K a v č i č, Pohorskega doma g. K r a m b e r g e r, Počitniškega doma kraljice Marije ravnatelj g. D i m n i k, Smučarskega kluba g. P a r m a, v imenu vsega slovenskega planinstva je pa imel za ključno besedo ravnatelj g. dr. T o m i n š e k.

Oficielnemu delu slavnosti je sledila prava pohorska »ohcet«. Pri Čandrovi koči se je formal svatovski spreved z ženinom Arehom v osebi Zlodeja iz Radojne, nevesto Ruško Dolinske Tondarje starešinama Vodovnikovim Jurijem in Pohorskim Tijekom ter družbanoma

Verkom iz Ruš in Tončkom iz »Divjega lovca« ter krenil s šmartinsko godbo na pihala k Ruški koči. Tam je bil postavljen velik plesni oder, kjer se je najprej pil po starem običaju »šentjanževce« in je muzikant prodal svoje vino prvemu starešini. Godba je zagodla staro polko, ženin in nevesta sta se zavrtela in njunemu vzgledu so sledili ostali vriskajoči svatje.

Zaključek pomembnega planinskega in narodnega slavlja je pa motil dež, ki je pral izletnike tudi na povratku z zelene Pohorja.

Praznik studenških gasilcev

Razvitje prvega prapora na področju mariborske gasilske župe.

Pretekla nedelja je bila za Studenčane, zlasti gasilce, velepomemben praznik. Že rano zjutraj je igrala gasilska godba budnice, ki so dvignile prebivalce iz mehkih postelj in tako oznanile dan slavnosti. Kmalu popoldne se je pa formal spreved, ki je krenil z godbo na čelu po studenških ulicah. V sprevedu so bili poleg domačih tudi gasilci iz Maribora, in sicer pod vodstvom poveljnika g. Vollerja, iz Ruš, Radvanja, Peka, s Pobrežja, iz Bistrice pri Rušah, Kamnice, Hoč, Rač, Framo in od Device Marije v Brezju. Skupno je bilo zastopanih 17 društev, ker prišli so tudi odposlanci slovenjegraške in celjske župe.

Po prihodu okrajnega glavarja g. Milana Makarja, zastopnika gospoda bana, ki je prevzel pokroviteljstvo razvitja, in kumic, je krenila povorka proti gozdu, kjer je bil izbran in lepo okrašen prostor za razvitje. Najprej je spregovoril v imenu gospoda bana okrajni glavar in pozdravil v njegovem imenu navzoče gasilce. Nato so pa spregovorili še zastopnik mestne občine mariborske, magistratni svetnik g. Rodošek, zastopnik jugoslovanske gasilske zveze g. Vengust in zastopnik mariborske gasilske župe g. Pfeifer. Naposled je zbrano množico in gasilce nagovoril tudi še načelnik domačega društva g. Kaloh, ki je ob koncu nagovora vzkliknil kralju in domovini in godba je zaigrala državno himno.

Sledil je blagoslovitveni obred, ki so ga opravili studenški očetje kapucini. Po blagoslovitvi so pripele kumice na novi prapor trakove. V imenu mariborskih gasilcev pa je pripel na prapor trak g. Voller. Kumice so bile ga. Preglova, ga. Omulčeva, ga. Zlatičeva, ga. Zelenkova in g. Zelenka.

Zastopnik gasilske zveze je po razvitju izročil nekaterim zaslužnim gasilcem češkoslovaške kolajne. Po zaključku oficialnega dela slavnosti so zabil darovalci v prapor zlate in srebrne žebelje. Prvi zlati žebelj je zabil zastopnik bana, okrajni glavar g. Makar. Veselice, ki je bila nato napovedana, pa ni bilo, one-

mogočil jo je dež, ki je pričel liti kakor iz škafa. Tako se je morala ta lepa manifestacija studenških gasilcev predčasno zaključiti, kar pa nikakor ne zmanjšuje njenega pomena.

Svečana proslava rojstnega dne prestolonaslednika Petra

Bolj slovesno, kakor druga leta, je proslavil letos Maribor deveti rojstni dan prestolonaslednika Petra. Že prejšnji večer se je odelo mesto v narodne zastave in grmenje topov tukajšnjega topniškega polka je naznanilo današnji praznik. Ob 8. uri je bila v stolnici svečana služba božja, ki jo je opravil pomožni škof Tomažič ob številni asistenci. Svečanega opravila so se udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblastev, predstavniki raznih korporacij, aktivni in rezervni častniki mariborske posadke. Pred stolnico pa so bile razvrščene vojaške čete, katerim je poveljeval poveljnik topniškega polka polkovnik g. Miloje Popadič. Pod njegovim poveljstvom je po maši krenila posadka na Trg svobode, kjer je bil defile pred mestnim poveljnikom brigadnim generalom S. D. Hadžičem. Zastopniki oblastev so se nato vpisali v knjigo za čestitke pri okrajnem glavarstvu, vojaške čete pa so se vrstile v vojašnice, kjer je bilo vojaško veselje.

Prisrčen sprejem bratov Poljakov

Z včerajšnjim dunajskim popoldanskim brzovlakom so potovali skozi Maribor poljski izletniki, namenjeni na Jadran. Na glavnem kolodvoru se je zbralo precej občinstva, ki jih je prisrčno sprejelo. Ko je privozil vlak na postajo, jim je zaigrala v pozdrav najprej železničarska godba. V imenu mariborske mestne občine jih je prvi pozdravil magistratni svetnik g. Rodošek in jim želel najprijetnejše bivanje na naših bratskih tleh. Za pozdrav se mu je zahvalil predsednik Poljsko-jugoslovanske lige, profesor g. Tadej Hilarowicz. V imenu Jadranske straže je došle goste pozdravil g. dr. Rapotec, za Narodno obrambo g. prof. Kenda, bratske sokolske pozdrave jim je izročil g. dr. Maks Kovačič, tovariške pozdrave pa v imenu UZČ železniški uradnik g. Vedernjak. Za pozdrave sta se nato zahvalila predsednik poljske voje organizacije g. Vaclav Busekiewicz in predsednik Zveze poljskih železničarjev g. Vaclav Trzesniowski. Kot stari prijatelji so si segli v roke in se križem pozdravljali, kar je pač dokaz iskrenosti, ki vlada med brati Poljaki in nami. Naše dame so postregle gostom s sladkim grozdem in opaziti je bilo, da so bili gosti vžičeni nad tako prisrčnim sprejemom. S popoldanskim brzovlakom so nadaljevali pot in pri odhodu navdušeno vzklikali: Na svidenje!

Iz železniške službe. Na lastno prošnjo je premeščen iz Niša v Maribor pomožni nadzornik proge Janez Jurman.

Najmlajši mariborski kopalec umrl. Včeraj zjutraj je umrl poštnemu uradniku g. Volavšku v izolirnici tukajšnje javne bolnišnice 2 in tričetrt leta stari sinček Uroš, ki ga poznajo mariborski obiskovalci Drave prav dobro kot najmlajšega veslača, ki je v svojem kratkem življenju napravil že štiri veslaške vožnje po Dravi prav do Ptuja. Težko prizadeti rodbini g. Volavška naše iskreno sožalje!

Velikodušen dar. Namesto venca na grob svojega umrlega očeta je daroval gostilničar g. Ernest Birtič za uboge rudarske otroke v Hrastniku znesek 300 Din. Denar je na razpolago pri mariborski podružnici »Jutra«.

Obrotniško predavanje. Danes zvečer ob 20. uri razdeli predsednik mojstrske izpitne komisije mojstrska pisma kandidatom, ki so prestali izpit. Pri tej priliki bo tudi predava o pomenu mojstrskega izpita v rokodelstvu s posebnim ozirom na naše prilike. Kdor se interesira za to vprašanje, je vabljen. Predavanje bo v hotelu »Orel« in sicer v klubovi sobi III. nadstropje.

Za Kmetijski praznik na Bledu 18. septembra je dovoljena polovična vožnja. Na odhodni železniški postaji se mora kupiti cela vozovnica, ki se pri dohodu na postajo Lesce-Jezero ne sme oddati, ampak se mora shraniti, ker velja skupaj z legitimacijo, ki jo prejmejo udeleženci na Bledu na veseljem prostoru, za brezplačen povratek.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če ga popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno milo iztrebljenje črevesa. Zdravniki za srčne bolezni so prišli do rezultata, da učinkuje »Franz Josefova« voda tudi pri težkih oblikah srčne hibe sigurno in brez nepravilike. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Stanje na realni gimnaziji po vpisu. Na tukajšnji realni gimnaziji se je za novo šolsko leto vpisalo 1219 dijakov in dijakinj, in sicer 882 dijakov in 437 dijakinj, tako, da bo vseh razredov odnosno paralelek 27. V prvi razred se je vpisalo 267 dijakov, ki se bodo razdelili na 5 vzporednic. Povprečno bp v nižjih razredih in vzporednicah po 50 do 60 dijakov. Pouk bo moral biti razdeljen tako, da bo dopolne posečalo šolo 14, popoldne pa 13 razredov odnosno vzporednic. Kljub temu bo primanjkovalo prostora, in če ga merodajni činitelji ne bodo našli, je resna nevarnost, da bo prosvetno ministrstvo prvi razred sploh ukinilo. Dokaz, kako nevzdržne so razmere na tem zavodu, je najbolj fizikalni kabinet, ki ima prostora za 35 dijakov, stlačiti jih bo pa treba vanj najmanj 55. Mimo tega bo rabil zavod še najmanj 5 učnih moči. O vprašanju učilnic v naših šolah bo treba sploh še resno spregovoriti, saj gre tu za uspehe in zdravje naše bodoče inteligenčne generacije, za naše sinove in hčere!

»Žalni teden«. Kakor je »Večernik« že poročal, so dnevi med 5. in 7. septembrom posvečeni padlim žrtvam za osvoboditev Primorske. Sedaj prinašamo še natančnejši program za nekatere dneve. V četrtek 8. t. m. je v stolnici žalna maša, in sicer ob 11. uri. Udeležba bi morala biti častna zadeva vsakega Primorca. V petek 9. t. m. je ob 20. uri v Narodnem domu predavanje župnika Sokliča o »Žrtvah in bojih za Jugoslavijo od komitskih akcij do danes«. V soboto 10. septembra je v društvenih prostorih žalni sestanek, katerega vsem priporočamo, da dobijo vpogled v delovanje »Nanos« in njegov pomen. Opozorili bi še, da je društvo »Nanos« primerno okrasilo svojo društveno sobo na Grajskem trgu št. 5, ki je dostopna javnosti ves teden od 9. do 12. in od 18. do 20. ure. Posetniki se naprošajo, da se vpišejo tudi v spominsko knjigo!

Znamenje današnjih težkih dni. Na internem oddelku tukajšnje splošne bolnišnice leži danes pet kandidatov prostovoljne smrti, ki jih je pripravil do tega koraka obup nad življenjem. V bolnišnici leže neki 16letni, 17letni, 19letni, 21letni mladenič ter neki 61letni možki. Dva od teh nesrečnežev sta se skušala obesiti hkratu v eni sobi, pa so domači še pravočasno opazili njuno namero. Drugi je zopet segel po steklenici lizola, ostala dva pa po ostro nabrušenih nožih, da bi se tako rešili trpljenja. Vsem petim obupancem so zdravniki že rešili življenje.

Hud svak je neki France R. iz Vigena pri Pesnici. Ko sta se sinoči s svojim tastom Ivanom Terjakom prepirala, ga je udaril z nekim železom po glavi in ga hudo poškodoval. Z rešilnim avtom so pripeljali ranjenega tasta v mariborsko bolnišnico.

Aretiran pustolovec. Včeraj je mariborska policija aretirala nekega Davida Š., ki je svojemu delodajalcu poneveril znesek 2000 Din, od nekega natakaja pa je na premeten način izvalil 140 šilingov. Ko so ga danes popoldne na policiji zaslišali, je dejanje priznal, izgovarjal pa se je, da je to storil radi bede in pomankanja, ker mora skrbeti še za svojega nezakonskega otroka. Oddan je bil v zapore tukajšnjega sodišča.

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Račah priredi veliko tombolo na praznik, dne 8. septembra v Račah. Deset tombol in nad 300 vrednostnih dobitkov. Začetek točno ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor!

Igralcem državne razredne loterije najvidnejše sporočamo, da so srečke za novo kolo že prispele in da jih lahko dobijo v upravi »Jutra« in »Večernika« na Aleksandrovi c. 13.

V upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru so bile izžrebane sledeče srečke: št. 5.958, 5.977, 5.997, 37.051, 37.052, 37.054, 37.077, 37.094, 37.100, 52.228, 88.221, 88.223, 88.224, 98.631, 98.632, 98.640, 98.641, 98.642, 80.243, 31.113, 31.114, 31.116, 31.118 po Din 1000, Din 3000 pa srečka št. 31.111.

Borba mariborskih obrtnikov za kruh in obstanek

SOLIDAREN NASTOP OBRTRNIKOV PROTI SPREJEMANJU IN IZVRŠEVANJU OBRTRNIŠKIH POSLOV V DRŽAVNI MOŠKI KAZNILNICI IN PROTI ŠUŠMARSTVU DELAVCEV DELAVNIC DRŽAVNIH ŽELEZNIC.

V najlepšem redu in složnosti ter ob prav lepi udeležbi je poteklo sinočnje obrtniško zborovanje v dvorani Zadruga gospodarske banke, ki ga je sklicalo Slovensko obrtno društvo. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik društva g. Novak, ki je najprej pozdravil navzočega narodnega poslanca g. dr. Pivka, zastopnika policijske oblasti nadzornika g. Goršiča, zastopnike gostilničarske zadruge gg. Valjaka, Povodnika in Hönigmana ter novinarje in vse zborovalce.

Uvodoma je predsednik naglasil namen in okolščine, ki so prisilile obrtništvo do tega, da je sklicalo javen shod, na katerem hoče in mora v teh težkih časih manifestirati za svoje pravice. Poudaril je, da je položaj obrtnika tak, da je prisiljen boriti se z vsemi sredstvi za svoj obstanek in za kosček kruha, ki mu ga odjedajo šušmarji in državna mariborska kaznilnica. V nobenem mestu v Sloveniji ni šušmarstvo tako razpaseno, kakor v Mariboru. Vključ zakonodaji, ki naj štiti obrtnika, cvete pri nas šušmarstvo in je bila vsa dosedanja borba proti njemu brezuspešna. Zato so vse obrtniške panoge, krojaška, mizarska, čevljarška, slikarska, tapetniška, kovinarska, knjigoveška in zidarska imele pretekli mesec svoje shode, na katerih so sklenile zaposliti merodajne činitelje v obliki spomenice, da se kazni za šušmarje postreže, da se jim zapleni orodje, zlasti pa so nastopile proti državni moški kaznilnici in delavcem delavnic državnih železnic, ki sprejemajo in opravljajo obrtniške posle.

Sledilo je dolgo in izčrpno poročilo načelnika čevljarške zadruge g. Krajčerja, ki je orisal obupen položaj obrtnikov sploh, zlasti pa čevljarjev. V svojih izjavah je predložil zborovalcem krivico, ki jo trpe legalni obrtniki, čeprav jih štiti zakon. To krivico jim povzroča moška kaznilnica, ki sprejema in izvršuje skoro vse obrtniške posle za vsakogar, ki se oglasi tam z naročilom; to krivico pa povzročajo obrtnikom tudi delavci delavnic državnih železnic, ki ob prostem času izvršujejo zlasti mizarske, kovinarske in slikarske posle. V zadnjem času se je preosnovala moška kaznilnica v pravo industrijsko podjetje, opremljeno z najmodernejšimi stroji ter zaposluje v raznih strokah toliko kaznjencev, kakršna tovarna. Delavci delavnice drž. železnic pa imajo na svojih stanovanjih prave delavnice. Ti dve okolščini sta povzročila za mariborske obrtnike, in če ne najde primerna odpomoč, bo prisiljeno mariborsko obrtništvo zapreti svoje delavnice, ker ne bo zaslužilo niti toliko, da bi preživelo sebe in svojo družino, še manj pa, da bi zmoglo davčna bremena.

A. Ham: Bingeljčkova motorna dirka

Ko se je bil namreč lastnik pobeglega motornega kolesa vrnil in slišal o nesreči, je storil vse potrebno, da je spravil oblasti daleč na okoli na noge; in oblasti so zopet storile svojo dolžnost ter opozorile na pretečo nevarnost vse kar leze in gre po cesti. Dobra polovica dežele je bila po konci zaradi nevarnega vozača.

V popolnem razumevanju položaja so tudi spustili za njim večje motorne vozače-dirkače, da bi ga dohiteli in vstric njega vozeč skušali, da bi mu ustavili motor. Zbeganost in nerodnost Bingeljčka pa je onemogočila vsak tak poizkus.

Tudi v prestolici tiste pokrajine je bilo meščanstvo opozorjeno na nevarni prihod. Vse je takoj po opozorilu izginilo iz trgov, cest in ulic, ki so postale prazne kakor v Pompejih. Ljudi so žurno hiteli v mestni park, kjer so mislili, da bodo najbolj na varnem. Hkratu je bilo tam tudi bolj zabavno ob zvokih slovite godbe.

Ampak človek obrača, Bog pa obrne. Od zgornjega konca podolgovatega parka se je naenkrat začel silen vrišč. In preden se je ljudstvo, ki je rojilo okrog godbe, zavedlo, kaj to pomeni, je videlo, da se ljudje v glavnem drevoredu be-

V imenu krojaške zadruge se je nato oglašil k besedi krojaški mojster g. Vidovič, ki je v svojih izjavah naštel in dokumentirano podprl več primerov, kako odjeda moška kaznilnica delo in kruh mariborskim krojačem. Predlaga, naj bi kaznjenci izdelovali stvari, ki se uvažajo za državni erar, naj bi se pritegnili k poljskemu delu, regulacijam rek, naj bi opravljali kuluk namesto že tako težko prizadetih obrtnikov, obrtništvo pa naj bi se oprostilo kuluka.

O položaju podeželskega obrtništva in v imenu kolektivnih zadrug je nato spregovoril krojaški mojster g. Šabeder. Navajal je, da se obrtniku na deželi ne godi nič boljše, da tudi on ječi pod pritiskom težke gospodarske krize in da tudi njemu odjedajo šušmarji skromen kosček kruha. Pozval je navzoče k složnosti in edinosti, ki utegne prinesiti bednemu obrtniku odpomč.

V imenu mizarske zadruge je spregovoril mizarski mojster g. Razboršek. Dejal je, da še nikdar ni bilo v Mariboru takega zastoja, da še nikdar ni bilo življenje obrtnikov tako žalostno, kot je danes. Maribor je izgubil v zadnjem času vse važnejše ustanove, tako, da je danes skoro brezpomembno mesto, kjer je še pred leti tako lepo cvela obrt. Zato predlaga z ozirom na izvajanja govornikov, naj prizadeto mariborsko obrtništvo odločno zahteva, da se mašinsko delo v državni moški kaznilnici ukine, naj se prepreči vzgoja obrtniškega naraščaja v moški kaznilnici, v delavnicah državnih železnic pa naj se uvede drugačen delovni čas.

Končno se je oglašil k besedi še steklarski mojster g. Klančnik, ki se je v celoti priključil izvajanjem prvih govornikov, naglasil pa je, da je obrtniška borba naperjena v glavnem proti moški kaznilnici in proti takim obrtnikom, ki imajo redni zaslužek, nastavev in mesečno plačo, pa odjedajo kruh legalnemu obrtniku.

Nato je načelnik čevljarške zadruge g. Krajčerja prečital obširno spomenico, nanašajočo se na sprejemanje in izvrševanje obrtniških poslov v tukajšnji državni moški kaznilnici in neupravičeno izvrševanje obrti delavcev delavnic drž. železnic. Resolucija je bila sprejeta soglasno med burnim odobravanjem in poslana ministru za trgovino in obrt ter raznim drugim merodajnim činiteljem. Povzel je nato še besedo narodni poslanec g. dr. Pivko, ki je obljubil mariborskim obrtnikom pomoč po vseh svojih močeh.

Ob pol dvanajsti uri je predsednik zaključil lepo zborovanje in ponovno apeliral na složnost.

goma umikajo v stran. Na mestu razkropljenih množic se je — prikazalo motorno kolo. Dasi ni vozilo z vso brzino, ki je vidno pojemale, je bilo vsem na mah jasno, da je oznanjeni kolovratež zabredel ravno med nje.

To se ve, da se je nanj vsul cel vihar najrazličnejših pozdravov, ne posebno prijaznih. Ampak kaj je mogel ubogi Bingeljček zdaj za to? In kaj je mogel on in ves tam zbrani svet za to, da sta se nesrečno vozilo in še bolj nesrečni vozač srečno ustavila prav tam, kjer je godba igrala!

Ni pa opoteča samo sreča. Tudi ljudsko mnenje.

Toliko, da se je Bingeljček izkobilacal — v kakšnem telesnem in duševnem stanju! — s preklicanega motornega kolesa, se je vzdignila vihra urnebesnega pozdravljanja, ki je množicam prihajalo iz dna srca. Bingeljček je bil junak tistega dne, proslavljan med ljudstvom, poveljevan od časnikov. Junak dneva!

Slavo so mu na žalost kmalu zagrenile oblasti: Bingeljček je moral poravnati vse občutne stroške. Najgorenkejši pelin pa je bilo zbadanje, ki je kmalu završalo v domačem kraju in okolici, bližnji in daljni.

Če se je Bingeljček zaradi vseh teh prigod kaj poboljšal, bo pokazala bodoča zgodovina.

Sokolstvo

Lep nastop Sokola v Poljčanah

V nedeljo je imel poljičanski Sokol drugi nastop, ki je zelo lepo uspel. Vsi oddelki so bili, kakor se je splošno sodilo, dobro uvežbani in vse vaje so bile izvedene z eleganco in zelo skladno. To je za naše društvo, če pomislimo, da obstoja komaj drugo leto in je nastopalo le z lastnim materialom, zelo laskavo priznanje. Prirediteljem in vrlim voditeljem vsa čast in pohvala! Na okusno okrašenem letnem telovadišču, ki sta ga uredila br. Gašparič in br. starosta, se je proti 16. uri zbrala pestra množica domačinov in gostov, ki so se pripeljali sem na okrašenih vozovih, z avtobusom itd. Prva je nastopila moška deca (24) s prostimi vajami, za tem je ženska deca (10) izvajala srčkane vaje s cveticami. Moška deca je potem še odigrala drvarje, ženska pa perličice. Prikorakal je moški naraščaj (15), ki je z vnezo izvedel predpisane vaje, nato je pa nastopil ženski naraščaj zelo elegantno z vajami na gredi. Zagažen iz St. Jerneja je pripeljal vrle četaše, ki so zaključili prvi del telovadbe.

Sledila je orodna telovadba (drog), kjer so nam Bistričani pod vodstvom brata Stoparja pokazali nekaj prav lepih vaj. Bravurozno so za tem nastopile članice z vajami z venčki. Žal, da je zadnjo točko vaje z reketi (12, člani in članice) zmotil dež in se je morala odigrati v dvorani, ki pa radi tesnega prostora ni prišla prav do veljave. Kljub temu je vžgala najboljši.

Vse točke je spremljala na klavirju vrta s. Žitnikova. Pri prireditvi je sodeloval tudi pevski odsek. Društvo ni upoštevalo današnje težke gospodarske razmere, določilo nikake vstopnine. Moralni uspeh, ki ga je s tem doseglo, je bil zato tem večji in je agilen postajenačelnik br. starosta Lovreč s svojo številno sokolsko družino, ki nam je v nedeljo pripravila tako lep dan, lahko zadovoljen. Le tako naprej do čimvečjega razmaha. I. K.

Sokolsko društvo Tezno. V soboto 3. t. m. zvečer je bila ob lepi udeležbi občinstva proslava obletnice rojstva staroste SKJ kraljeviča Peterčka. Proslavo je otvoril starosta društva br. Mirko Perme. Pozdravil je občinstvo in župnega podstarosta br. dr. Kovačiča, ki je imel na zbrano občinstvo govor, v katerem se je spominjal 100letnice rojstva velikega Tyrša in obletnice rojstva našega kraljeviča Peterčka. Ob navdušenih »Zdravo« in »Živio« klici je lastna sokolska godba zaigrala državno himno in sokolsko koračnico. Člani in članice so nato igrali odbojko ob sviranju godbe in spuščanju raket. V nedeljo dopoldne so bile lahkoatletске tekme društva, ki so potekle prav zadovoljivo. Ker nas je pa popoldne obiskal bog Neptun, se nadaljevala prireditve ni mogla vršiti, izvedla se bo pa v četrtek 8. t. m. ob 15. uri po že napovedanem sporedu, t. j.: mladinske telovadne igre, mladinska igra »Čarovnik Čitričari« in »Županova Micka«, ki bodo po pripravih sodeč nudile občinstvu obilo razvedrila. Po končanem sporedu bo prosta zabava. Vabljeni vse narodno občinstvo in vsa bratska društva. Zdravo!

Sokolski nastop v St. Ilju. Sokolsko društvo v St. Ilju v Slovenskih goricah bo imelo svoj telovadni nastop dne 18. t. m. in ne 8., kakor je bilo prvotno napočeno objavljeno. Nastopil bo obenem tudi Sokol iz Jarenine.

Uprava MSZ poziva bratske edinice, da takoj točno izpolnijo »male statistične izkaze« (rok je potekel že 25. avgusta) in jih nemudoma pošljejo župni upravi. Izkazov še niso poslala društva: Oplotnica, Poljčane, Črna, Dravograd, Prevalje, Fram, Rače, Sv. Jakob v Slovenskih goricah, Sv. Marjeta, Sv. Janž na Drav. polju, St. Ilj v Slovenskih goricah, Tezno, Limbuš, Križevci pri Ljutomeru, Rogoševci, nadalje čete: Kebelj, Špitalič, Črešnjevec, Laporje, Razvanje, Sv. Duh na Ostrm vrhu, Sv. Marjeta ob Pesnici, Sv. Martin pri Vurbergu, Šmartno, Tinje na Pohorju, Vrhloga, Zg. Polskava, Apače, Sv. Duh na Stari gori, Moščanci, Pečarovi, Križevci v Prekmurju, Puconci, Zenkovci, Sv. Ana v Slov. gor. in Sv. Jurij v Slov. gor.

Sokolska razstava. Uprava MSZ prosi bratske edinice, da ji takoj pošljejo predmete za sokolsko razstavo, ki bo v Beogradu. Ne odlašajte, da ne bo prepozno!

Lase je treba nevtralizirati!

Po novejših znanstvenih preiskavah je dogmno, da se alkalije, ki se nahajajo v vsakem sredstvu za pranje las in so potrebne za razkrojevanje nesnage in masti, ne dajo brez sledu izprati z vodo. V tem pogledu pomaga na idealen način »Črna glava« — »Haarglanze«, ki lase nevtralizira, jim vrne prožnost, obenem pa jim da tudi poseben sijaj. Če hočete lase obdržati zdrave in lepe, po tem uporabljajte po vsakem umivanju glave in las sredstvo »Haarglanze«, ki je priloženo vsakemu zavijku »Črne glave«.

Sport

Občni zbor MOLNP v Mariboru

Mariborski medklubiški odbor ljubljanske nogometne podzveze je imel v nedeljo dopoldne svoj redni letni občni zbor pri »Orlu«. Zborovanja so se udeležili vsi klubi v področju MOLNP s svojimi delegati. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik g. Muretič. Uvodoma je pozdravil navzoče, posebno delegata podzveze, tajnika LNP g. Kureta. Tajniško poročilo je podal agilen tajnik MO g. Fišer. V območju MO je 416 verificiranih igralcev. Poleg običajnih prijateljskih tekem je MO izvedel brezhibno prvenstvo I. liginega razreda, v kolikor se je igralo v Mariboru, nadalje prvenstvo II. razreda mariborskega okrožja, prvenstvo mladine za pokal MO, brzo-turnir za pokal MO, turnir za pokal MO v korist brezposelnih itd.

Mednarodnih tekem so odigrali mariborski klubi 14. V svojem poročilu je g. Fišer podčrtal dva velika uspeha v korist mariborskega sporta. Prvi uspeh, ki je eden najvažnejših, je to, da je LNP pristal na lanski skupščini na enoten I. razred in da je bil na občnem zboru JNSa sprejet sklep, da sodeluje pri tekmovalstvu za državno prvenstvo tudi ISSK Maribor. Velike zasluge ima pri tem podpredsednik MO g. dr. Planinšek. Drugi uspeh pa je, da je mariborskim klubom na glavni skupščini LNP uspelo plasirati v enotni I. razred kar 4 klube svojega okrožja, in to brez kvalifikacijskih tekem. V svojem nadaljnjem govoru je tajnik podal še poročilo o kazenskih zadevah, o odnošajih MO do nadrejenih instanc, klubov in časopisja. Posebno zahvalo je izrazil našemu listu za redno priobčevanje službenih objav. Glede sodniškega vprašanja v Mariboru je g. Fišer poročal, da je kvaliteta tukajšnjih sodnikov, razen nekaj častnih izjem, slaba. Tudi med kandidati ni posebnih talentov. Želati bi bilo, da bi se na sojenje zanimali starejši izkušeni sportniki.

Blagajniško poročilo je podal namesto odsotnega blagajnika g. Ilvarja g. Fišer. Iz poročila posnemamo, da je imel MO 8881.07 Din dohodkov in 7968.22 Din izdatkov. Nato je g. dr. Planinšek v kratkih in jedrnatih besedah odgovoril na razna izvajanja g. Fišerja in predlagal, naj v bodoče delegira sodnike sodniška sekcija, ker je delegiranje sodnikov po MO prav za prav protivno pravilom. Ta predlog se je dal tudi na glasovanje in je bil sprejet s 4 proti 2 glasoma. Proti so bili zastopniki Železničarja in Svobode. K besedi se je še oglašil zastopnik Svobode g. Knez, ki je ostro kritiziral delovanje MO.

Naposled je spregovoril delegat LNP g. Kuret. Povdaril je, da je mariborski medklubiški odbor najvzornejši v Sloveniji in je LNP z njegovim delovanjem povsem zadovoljil. Zagotovil je, da bo LNP tudi v bodoče posvečal vso pažnjo mariborskim klubom. Naposled so posamezni klubi imenovali svoje zastopnike v novi odbor, in sicer SK Rapid g. Amona, SK Železničar g. Ilvarja, SK Svoboda g. Kneza, SK Mura g. Kurnika, Čakovski SK g. Kemenyja, Pustahovečki SK in ISSK Maribor pa bosta naknadno nominirala svojega zastopnika. Po praviilih imenuje ostalih 7 odbornikov LNP, kakor tudi predsednika in podpredsednika.

Strašna družinska drama.

V Krolowki blizu mesta Schraua je pred nekaj dnevi tamkajšnji župan, ki je bil star že 60 let, umoril iz neznanega vzroka svojo ženo, 20letnega sina in obe hčerki, stari 13 in 5 let. Nato je zažgal svojo hišo in napravil samomor s strelom skozi glavo.

Kmetijski praznik na Bledu

JAVNO ZBOROVANJE. RAZSTAVE. NASTOP NARODNIH NOŠ.

Le še en dan nas loči od velikega »Kmetijskega praznika« na Bledu 8. sept. Pripravljali odbor razdeljen v celo vrsto odsekov, je v. permanciji. V zeleni Zaki se dvigajo pavilioni in tribune. Po vse-spolšnem zanimanju sodeč, letošnji »Kmetijski praznik« na Bledu ne bo zastajal za mogočno kmetijsko manifestacijo na Krškem polju dne 15. avgusta. Saj so se strnili vsi sloji naše Gorenjske, da pri-pomorejo k popolnem uspehu te tradicio-nelne narodne prireditve. Podpora pa prožijo tudi vsi drugi faktorji od občin in zadrug do banske uprave in ministrstva. Veliko javno zborovanje, ki bo na »Kmetijski praznik« na Bledu na dan Malega Šmarna 8. septembra t. l., bo združilo ves narod in vse sloje naše Gorenjske in osta-lih krajev naše domovine, da si utrdi vo-ljo za politični in gospodarski napredek. Pričakujemo pa tudi ljube goste iz drugih banovin naše kraljevine. Poleg gospodarskih prireditev, ki so ta dan na sporedu, naj to zborovanje nudi priliko, da navežejo udeleženci ožje stike med seboj, da se porazgovorijo o svojih težavah in tež-njah, predvsem pa, da čujejo svoje vodi-telje in predstavnike. Na zborovanju bo-do namreč poročali: o političnem položa-ju minister dr. Albert Kramer in minister Ivan Pucelj, o gospodarskem stanju pa minister Ivan Mohorič. Govorilo bo pa tudi več senatorjev in poslancev iz dru-gih krajev naše države.

Razstava živine. Povodom »Kmetijskega praznika« na Bledu priredijo združe-ne kmetijske podružnice, kakor smo že po-ročali, veliko razstavo pincgavske živine, ki pokaže uspehe in napredek gorenjske živinoreje. Pripravljali odbor je do-ločil številne in razmeroma visoke na-grade za najlepšo živino, in sicer posebej za bike, krave in telice. Glavni odbor Kmetijske družbe pa je določil še posebne nagrade v predmetih, ki jih potrebuje vsak kmet in bode nagrajencem gotovo dobrodošli. Ta razstava gorenjske pinc-gavske živine pa nudi ugodno priliko tu-di kupcem, ker bo najlepša plemenska ži-vina tudi na prodaj. Živinska razstava se otvori ob 9. uri dopoldne v Zaki.

Sirarska razstava. Sirarstvo je že sto-letja važna gospodarska panoga naše Go-renjske, ki se upravičeno imenuje jugo-

slovanska Švica. Po vojni so se ustano-vile številne sirarske zadruge, da bi si-rarstvo strokovno napredovalo in se iz-popolnilo. Da pokažejo uspehe svojega dela in dajo kmetovalcem novega pogu-ma, so sklenile mlekarke in sirarske za-druge blejske okolice, da priredijo na »Kmetijski praznik« na Bledu sirarsko raz-stavo z ocenjevanjem sira in razdelitvijo nagrad. Sirarska razstava bo otvorena istočasno z živinsko razstavo dopoldne ob 9. v Zaki in bo zvezana s sejmom sira.

Konjske dirke. Na veliki »Kmetijski pra-znik« na Bledu hočejo naši vrli Gorenjci pokazati, da kljub vsem težavam, še ni propadla gorenjska konjereja, ki je nekoč slovela celo izven mej naše ožje domovi-ne. Spored dirk bo sledeči: I. dirka: toplo krvni konji z giki na 2.200 m. II. dirka: Izvoščki s kočijami na 2.200 m. III. dirka: Domači mrzlokrvni konji z zapravljički

ali lojterskimi vozovi na 1.500 m. IV. dir-ka: Amerikanski dirkači, enovprežni z giki na 3.000 m. V. dirka: Jahačna dirka na 2.200 m, brez zaprek in brez označe-nja teže. Dirkalna proga meri enkrat na okoli 750 m.

Vabilo narodnim nošam. Na »Kmetiskem prazniku« na Bledu se bo priredil slavnostni sprevid narodnih noš, okrašenih voz in jezdecev, ki bo krenil ob 13.30 z godbo na čelu skozi Bled mimo kraljeve-ga dvorca na slavnostni prostor v zeleni Zaki. Pri tej priliki bo posebna komisija ocenjevala skupine in posamezne narodne noše, ker so za najboljše skupine in za najpopolnejše in najpristnejše narodne noše in to za moške in za ženske noše določene lepe denarne nagrade. Nagrade se bodo razdelile po končani dirki. Na-rodne noše kakor tudi vsi udeleženci »Kmetijskega praznika« imajo polovično železniško vožnjo na Bled. Ker se vrši po končanem sporedu dirk velika ljudska veselica v zeleni Zaki, ne bo manjkalo za-bave ne okrepčila.

žavljani prejemajo 50% draginskih do-klado.

Statistika češkoslovaškega ministrstva za socialno politiko izkazuje med 322.306 žrtvami svetovne vojne 101.053 invali-dov, 84.904 vdov, 79.616 sirot in 56.733 ožjih sorodnikov v vojni padlih in umrlih vojakov. Popolnih invalidov je 3.655. To število predstavlja kompleten polk v vojni formaciji.

V 13. letih od prevrata do 1. 1931. je iz-dala češkoslovaška država za podpore žrtvam svetovne vojne skoro 6 milijard Kč. Največja vsota je bila izplačana leta 1924., ko je bilo število invalidov najvišje, je bila zaključena točna invalidska stati-stika. Tedaj je je bilo izplačanih 911 mili-jonov kron. Od 1. 1924. dalje je število žrtev z naravnim odpadanjem zniževalo tu-di podpore, ki so znašale lansko leto le še 408.500.000 kron.

Vojne žrtve dobivajo tudi vso zdravniško nego v ambulatorijih, bolnišnicah in sanatorijih. Samo v preteklem letu je bilo izvršenih 90.000 brezplačnih ordinacij in se jim v pogostih primerih nudi možnos-zvišanja delovnega efekta, s čimer se utrdi tudi njihovo samozaupanje in se tako ubija misel o telesni in splošni manjvred-nosti v človeški družbi. Za invalidske pro-teze je država plačala lani 12.500.000 Kč.

Nekatere javne in občinske ustanove dajejo ubogim vojnim žrtvam še razne druge olajšave, rezervirajo jim mnoge poklice ali pa jim dajejo prednost pri nekaterih vrstah zaslužka in dela. Na Češko slovaškem imajo na primer vojni invalidi v vsakem primeru prednost pri pridobitvi koncesij za tobačne trafike.

Toda poleg vse skrbnosti za vojne žrtve, poleg vse pomoči, ki jo nudi država vojnim invalidom, vdovam in sirotam, ostanejo ti reveži stalen živ opomin pred novo bodočo vojno, živ in neizbrisni »memento« vojnih grozot in strašnih po-sledic vsake vojne akcije.

Živi memento vojnih grozot

KAKO ČEŠKOSLOVAŠKA SKRBI ZA VOJNE INVALIDE.

Najboljša propaganda za mir in proti vojni so spomini na preteklo vojno in na one sledove, ki jih je vojna zapustila v življenju človeštva. Mnogih povojnih sprememb se je ljudstvo že privadilo, mnogih stvari več niti ne opazi, če se pa nekoliko pozorneje ozremo okrog sebe, opazimo med ljudmi še vedno mnogo onih, ki so ostali živi spomeniki vojnih grozot...

Vsakdo takoj z nekim strahotnim občutkom opazi, da je število invalidov v starostni dobi od 40. do 50. leta izredno veliko. Vsak dan skoraj vidimo v vlaku, avtobusu, tramvaju, na cesti ali v trgovini, kjer kupujemo, sicer zdravega človeka z ročno ali nožno protezo.

Se vidnejši pa so ti strašni vojni sledovi, če pogledamo v razne socialne zavode za invalide in slepce. Skoro večina prebivalcev teh ustanov bi mogla napisati cele knjige o vojni, o vojnem trpljenju, o vojnih strahotah in grozotah.

Treba je nekoliko bližje pogledati pretresljive statistike, ki z ostrimi, visokimi in neizbrisnimi številkami govore glasno besedo o nezaceljivih ranah, ki jih je za-

sekala veliko svetovna morija organizmu človeštva. Redko komu je na primer znano, da na Češkoslovaškem, ki ima 15.000.000 prebivalcev, samo država skrbi za 320.000 žrtv svetovne vojne. Ti udeleženci svetovne vojne, ki jih je znamenovala vojna z vidnim, neizbrisnim znamenjem za vse njihovo življenje, prejemajo vsako leto določeno državno pokojnino.

Središče vsega invalidnega skrbstva na Češkoslovaškem je ministrstvo za socialno politiko s svojimi deželnimi ekspoziturami v Pragi, Brnu, Bratislavi in Užhorodu za Češko, Moravsko, Slovaško in Podkarpatsko Rusijo. V 23 poslopih so nameščeni okrožni uradi za preskrbo vojnih žrtv. Skrbstvo za vojne žrtve je bilo na Češkoslovaškem urejeno zadnjč z zakonom iz 1. 1930., ki določa redno letno podporo popolnim vojnim invalidom in vdovam v vojni padlih državljanov. Po tem zakonu prejema 80- do 100odstotni invalid vsako leto 4.800 čeških kron podpore. Tej vsoti je treba dodati še 50% draginjsko doklado in 10% dodatek za vsakega otroka pod 18. letom starosti. Tudi vdove in stariši v vojni padlih dr-

Iščem dijaka sostanovalca

k dijaku V. letnika učiteljskega. Soba lepa, solnčna, z uporabo kopalnice. Naslov v upravi »Večernika«. 2922

Sprejem tri dijake

na stanovanje in dobro hrano. Vrbanova ulica 4, pritličje. 2920

Dijaka ali dijakajo

sprejem na hrano in stanovanje. Erjavčeva ulica 3, vrata 2, Melje. 2917

Učenca takoj sprejem.

Manufakturna trgovina Karl Jančič, Maribor, Aleksandrova c. 11. 2919

Dijaka nižješolca

sprejem na stanovanje. Grajska ulica 2, rodbina Arzenšek. 2925

Oddam nadstropno stanovanje,

3 sobe, kuhinja, predsoba, 2 balkona, kopalnica, pritlikline, v novi vill. Dr. Medvedova ulica 18, le stalni in mirni stranki. Natančnejše podatke pri vrtarju pivovarne Union. 2927

Boljšo gospodilčno

sprejem na stanovanje. Vprašati dopoldne. Taborska ulica 2, Nemec. 2926

Stanovanje,

trgovski lokal in prostore za skladišče oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 2928

Vino

Izboren lastni pridelek, pri odjemu 10 litrov po 3, 4 in 5 Din liter. Zrinjskega trg 6. 2516

»Tempo« čevlji

na obroke. Slovenska 18. 2500

Izposojamo

gramofone in plošče po Din 1.— »Šlager«, Slovenska 18. 2501

Denarnice za kovani denar

v veliki izbiri pri Ivanu Kravosu, Maribor, Aleksandrova c. 13. 2735

Jos. Tichy I Dr.

Konces. elektrotehnično podjetje Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 2756, proizvaja elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega b laga po konkurenčni cenil. 1603

Šolske torbe in nahrbtniki

v veliki izbiri pri Ivanu Kravosu, Maribor, Aleksandrova c. 13. 2736

Dijaka

sprejem v vso oskrbo. Pomoč pri učenju. Tattenbachova ul. 19, vrata 5. 2921

UGODNO KUPITE

raznovrstne ostanke po Din 6.-, 7.-, 8.- meter

za birmance, ženine in neveste

dobro in poceni v

TRPIN-OVEM BAZARJU

Maribor, Vetrinjska ulica 15

Oglašujte!

KROJAŠKI ATELJE

KONRAD MIHELIC

vljudno sporoča cenj. občinstvu, da se je preselil iz Jurčičeve ulice 9 v BERGOVDVOR, št. 23/na Glavnem trgu in prosi vse svoje stalne stranke, da mu ohranijo tudi na novem mestu do sedaj izkazano naklonjenost. 2875

Brez posebnega obvestila.

Franc in Marija Ranner naznanjata vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš ljubljani oče, oziroma brat in stric, gospod

Franc Ranner

posestnik

v ponedeljek, dne 5. septembra 1932 ob 17. uri nepričakovano izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 7. septembra 1932 ob 16. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana v petek, dne 9. septembra 1932 ob 7. uri v magdalenski župni cerkvi.

P o b r e ž j e pri Mariboru, 6. sept. 1932.

STARŠI!

ZAČETEK ŠOLE JE TU

NE POZABITE, DA DOBITE VSE ŠOLSKÉ KNJIGE IN ŠOLSKÉ POTREBŠČINE NAJBOLJE IN NAJCENEJE PRI

TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR ALEKSANDROVA CESTA 13

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DEJELA v Mariboru